

Sygn. akt I PSK 145/22

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa P. M.
przeciwko Urzędowi Gminy w G. i Szkole Podstawowej w G.
o przywrócenie do pracy, zasądzenie wynagrodzenia za czas pozostawania bez
pracy i odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 marca 2023 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim
z dnia 13 sierpnia 2021 r., sygn. akt V Pa 61/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 13 sierpnia 2021 r., V Pa 61/20, oddalił apelację powoda P. M. wniesioną od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z 2 października 2020 r., IV P 15/20, oddalającego powództwo skierowanego przeciwko Urzędowi Gminy w G. oraz Szkole Podstawowej w G. o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenie umowy o pracę.

Powód zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił nieważność postępowania na mocy art. 379 pkt 5 k.p.c. poprzez pozbawienie powoda realnej możliwości obrony swoich praw, albowiem powód nie miał możliwości brania czynnego udziału w rozprawie

apelacyjnej a wyrok zapadł na posiedzeniu niejawnym. Ponadto zarzucił naruszenie: (-) art. 61 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez błędną wykładnię w zakresie oceny przesłanek formalnych jakie powinny być spełnione przy ocenie czy oświadczenie o rozwiązaniu z powodem stosunku pracy dotarło skutecznie do powoda a powód się z nim zapoznał; (-) art. 129 ust. 1, 2, 3 ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 60, dalej jako „ustawa wprowadzająca”) w związku z art. 23¹ k.p. w związku z art. 18 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 1762 ze zm.) polegający na ich błędnej wykładni w zakresie oceny przejęcia funkcji i zadań Gimnazjum przez Szkołę Podstawową, w tym podstaw do dalszego zatrudnienia nauczycieli Gimnazjum i przyczyn z powodów których powód nie został zatrudniony w Szkole Podstawowej i przedwcześnie przyjęcie, że w niniejszej sprawie nie ma zastosowanie art. 23¹ k.p. a zakład pracy powoda przestał istnieć; (-) art. 226 ust. 1 ustawy wprowadzającej przez błędną wykładnię, co doprowadziło do niezasadnego ustalenia, że przyczyna wypowiedzenia powodowi umowy o pracę jest rzeczywista, konkretna, prawdziwa, co jest następstwem, zdaniem skarżącego, błędnego przyjęcia, że zwolnienie musi dotyczyć wszystkich nauczycieli zatrudnionych w Gimnazjum, co wyklucza konieczność ustalania kryteriów wyboru nauczycieli do rozwiązania z nimi stosunku pracy, co doprowadziło do błędnego przyjęcia, że zatrudnienie nauczycieli w Szkole Podstawowej to jedynie decyzje dyrektorów tych szkół, a zdaniem powoda jest przejawem nierównego traktowania w rozwiązaniu stosunku pracy i nawiązania stosunku pracy z nauczycielami w Szkole Podstawowej.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej jako oczywiście uzasadnionej w związku z naruszeniem wskazanych w zarzutach przepisów prawa procesowego i materialnego oraz konieczności określenia i interpretacji przesłanek związanych z badaniem stosunku regulacji zawartej w przepisie art. 18 Karty Nauczyciela do regulacji z art. 23¹ k.p. Dodatkowo wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania celem rozważenia istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, wywołujących rozbieżności w orzecznictwie.

Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy zgodne z żądaniem oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Tymczasem, najdalej idący zarzut nieważności postępowania okazał się oczywiście bezpodstawny i chybiony, ponieważ skarżący, nie był na żadnym etapie postępowania całkowicie i zupełnie pozbawiony możliwości obrony swoich praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. W szczególności nie stanowi kwalifikowanego „pozbawienia prawa do obrony” wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym przez Sąd drugiej instancji. Wszelkie dowody i wnioski, których powód nie przedstawił przed wydaniem wyroku w pierwszej instancji, miał możliwość zawarcia w apelacji od tego wyroku, co też uczynił. W konsekwencji zarzucane uchybienie nie prowadziło do nieważności postępowania.

W odniesieniu zaś do dalszych podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wyjaśnić należy, że zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania, którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku powołania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią juretyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne". Nie można przy tym zasadnie twierdzić, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy we wcześniejszym orzecznictwie wyraził swój pogląd w podnoszonej kwestii, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (postanowienie Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2014 r., I UK 64/14, niepublikowane).

Powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych wymaga wykazania przez autora skargi, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do

odpowiedzi na zarzuty autora skargi skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Wreszcie co do przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanych przez siebie przesłanek przedsądu. Co więcej, łączy oczywistą zasadność skargi kasacyjnej z wystąpieniem istotnego zagadnienia prawnego. Tymczasem, już tylko z samej przedstawionej wyżej istoty ustawowych przesłanek przedsądu przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wynika, że co do zasady nie mogą one występować jednocześnie. Jeżeli bowiem w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne, od którego rozstrzygnięcia zależy wydanie prawidłowego orzeczenia co do istoty sprawy, to z natury rzeczy ewentualny błąd orzeczniczy popełniony przez Sąd drugiej instancji nie może mieć charakteru oczywistego i podstawowego. Z kolei skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałyby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2011 r., II PK 247/10, LEX nr 1274964).

Tym samym powołane przez skarżącego okoliczności nie uzasadniały przyjęcia skargi do rozpoznania. Skarżący nie sformułował żadnego zagadnienia prawnego zgodnie ze wskazanymi wyżej wytycznymi, nie uzasadnił również w stosownym wywodzie, że wniesiona skarga jest oczywiście uzasadniona, zaś swoje wywody oparł w przeważającej mierze na kontestowaniu ustalonego w sprawie stanu faktycznego. Wprawdzie podstawą skargi kasacyjnej może być naruszenie przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tyle że w wyłączeniu zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub sądowej oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). W przedmiotowej sprawie zarówno zarzuty, jak i uzasadnienie skargi kasacyjnej w istocie rzeczy sprowadzały się do niedopuszczalnej i ewidentnie chybionej polemiki z poczynionymi ustaleniami faktycznymi, z których bezsprzecznie wynikało, że szkoła, w której zatrudniony był skarżący uległa likwidacji i żadna inna placówka nie przyjęła jej zadań. Żaden z nauczycieli nie został przeniesiony do innej szkoły, a ich zatrudnienia w innych placówkach odbyły się w ramach naboru nowych pracowników. Celem procedury kasacyjnej nie jest uzupełnianie materiału dowodowego ani jego ponowna ocena,

które usuwają się spod rozeznania kasacyjnego w rozumieniu art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

ał